

המלמד

parashatshavua.com

מתכוננים לפרשה

מה בפרשה?

אנו פותחים את החמש האחרון, חמש דברים, המכנה "משנה תורה". בראש חדש שבט, משה רבנו מתחיל את דבריו לעם ישראל ומסיים ביום מותו ב' באדר.

משה רבנו מזכיר לעם ישראל את ציאת מצרים והמסעות ואף מוכיח אותם ברמז על חלק מהחטאים שהיו במסעם במדבר: חטא העגל, בעל פעור, מחלקת קורח ועדתו ועוד. משה רבנו מוסיף ומספר לעם ישראל על מנוי שרי העשרות, החמשים המאות והאלפים שיעזרו למשה לשפט משפט צדק ולהוריד את העמס ממשה.

משה רבנו מזכיר לעם ישראל את בקשתם לשלח מרגלים לרגל את הארץ ואת הענש שקבלו בנדודים במדבר במשך ארבעים שנה. לאחר חטא המרגלים, עם ישראל לא שמע בקול משה וחסאו ב"חטא המעפילים" ונפלו לפני אויביהם.

משה רבנו מזכיר לעם ישראל שעפ"י צווי הקב"ה הם לא נלחמו באדום מואב ועמון אלא ערכו מסעות כבוש רק מסיחון מלך האמורי ומעוג מלך הבשן. השטחים שנכבשו בעבר הירדן המזרחית נתנו לשבט ראובן גד וחצי שבט מנשה.

הפרשה מסתיימת בדברי חזק של משה רבנו ליהושע בן נון שמנה לכבש ולהנחיל את הארץ לבני ישראל ובהבטחה "לא תיראום כי ה' ... הוא הנלחם לכם"

"ויתרגנו באהליכם ויתאמרו בשנאת ה' אתנו הוציאנו מארץ מצרים..."

"ותשא כל העדה ויבכו העם בלילה ההוא" (במדבר יד,א) אמר רבה אמר ר' יוחנן (אותו היום ערב) **תשעה באב היה** אמר להם הקב"ה אתם בכיתם בניה של חנם ואני קובע לכם בניה לדורות חרב הבית בראשונה (תענית כט.)

דברי סיכום של משה (א, א-כא)

בראש חודש שבט של השנה הארבעים, משה רבנו מדבר אל בני ישראל לפני מותו כדי להכין את עם ישראל לקראת הכניסה לארץ. משה רבינו מזכיר ברמיזה לעם ישראל אירועים חשובים שהתרחשו במדבר שבהם חטא עם ישראל

1. מה הפירוש בפס' "אלה הדברים אשר דבר משה ... בעבר הירדן במדבר" הרי לא היו במדבר באותו הזמן? (רש"י א,א)

2. מה כוונת הפס' באמרו "בערבה"? (רש"י א,א)

3. מה כוונת הפס' באמרו "מול סוף"? (רש"י א,א)

4. מה כוונת הפס' באמרו "בין פארן ובין תפל" הרי לא מצאנו שמות של מקומות כאלו בכל התורה? (רש"י א,א)

5. מה כוונת הפס' באמרו "וחצרת"? (רש"י א,א)

6. כתוב בפס' "ודי זהב", מה התוכחה שבמילה "ודי זהב" ומה הקשרה עם הזהב? (רש"י א,א)

7. כתוב בפס' "אלה הדברים אשר דיבר משה" למה הדברים שמשה מדבר אל העם מוזכרים בפס' רק ברמז ולא במפורש? (רש"י א,א)

8. למה מודגש בפס' שמשה דיבר את הדברים "אל כל ישראל"? (רש"י א,א)

9. הקב"ה ציווה את עם ישראל "רַב לָכֶם שָׁבֹת בְּהָרְ הַזֶּה" שיצאו מהר סיני לכיוון ארץ ישראל. כמה זמן הליכה רגילה מהר סיני לקדש ברנע שהייתה בכניסה לארץ כנען? (א,ב)

10. משה רבנו אומר בפס' "אחד עשר יום מחרב דרך הר שעיר עד קדש ברנע". בכמה זמן בפועל הולכים עם ישראל את המרחק הזה? כיצד לומדים זאת? (רש"י א,ב)

11. כתוב בפס' "ויהי בארבעים שנה בעשתי עשר חדש באחד לחדש" מה למדים מכאן לגבי תוכחת משה, ומניין למד משה לעשות כך? (רש"י א,ג)

12. המילה "בארבעים" נכתבה פעמיים בתנ"ך, היכן ומה לומדים מכך? (בעל הטורים א,ג)

13. למה משה מוכיח את עם ישראל רק "אחרי הכתו את סיחן מלך האמרי ... ואת עוג מלך הבשן"? (רש"י א,ד)

המלמד

מתכוננים לפרשה

3

parashatshavua.com

14. כתוב בפס' "בעבר הירדן בארץ מואב הואיל משה באר את התורה הזאת לאמר" מה פירוש המילה "הואיל" בפס'?(רש"י א,ה)
15. כתוב בפס' "הואיל משה באר את התורה", איך משה ביאר את התורה לעם?(רש"י א,ה)
16. כתוב בפס' "פנו וסעו לכם ובאו הר האמרי ואל כל שכניו" מה הפירוש "ואל כל שכניו"? (רש"י ז,א)
17. כתוב בפס' "נתתי לפניכם את הארץ באו ורשו את הארץ", מה הפירוש "באו ורשו את הארץ" הרי עדיין אנו צריכים לכבוש את הארץ ולא מספיק שרק נבא אל הארץ?(רש"י א,ח)
18. משה רבנו אומר "לא אוכל לבדי שאת אתכם", וקשה וכי משה לא יכול לדון את ישראל, אם כן מה הפירוש "לא אוכל לבדי שאת אתכם"? (רש"י א,ט)
19. הקב"ה עשה נס לעם ישראל ועשו את הדרך מהר סיני לקדש ברנע בשלושה ימים. משה רבינו ביקש עזרה מהקב"ה בגלל התרבותו של עם ישראל בצורה לא טבעית. למה משה רבינו מדמה את עם ישראל? (א,י)
20. מה הפירוש "והנכם היום ככוכבי השמים לרב"? (רש"י א,י)
21. כתוב בפס' "יוסף עליכם ככם אלף פעמים" למה חזר ואמר "ויברך אתכם כאשר דבר לכם"? (רש"י א,יא)
22. מה לומדים מהמילה "טרחכם" שבפס'?(רש"י א,יב)
23. מה לומדים מהמילה "ומשאכם" שבפס'?(רש"י א,יב)
24. משה רבנו ממנה על עם ישראל "שְׂרֵי אֲלָפִים וְשְׂרֵי מֵאוֹת וְשְׂרֵי חֲמִשִּׁים וְשְׂרֵי עֶשְׂרֵת" איזה תכונות ביקש משה רבנו ואיזה תכונות מצא? (א,יג-טו)
25. כתוב בפס' "הבו לכם אנשים חכמים ונבנים וידעים לשבטיכם ואשימם בראשיכם", מה הפירוש "אנשים"? (רש"י א,יג)
26. מה הפירוש בפס' "נבנים"? (רש"י א,יג)
27. מה הפירוש בפס' "וידעים לשבטיכם"? מי צריך להכיר אותם? (רש"י א,יג)
28. למה המילה "ואשמם" נכתבה בספר התורה ללא האות יו"ד, שנראה כלשון אשמה? (רש"י א,יג)

המלמד

מתכוננים לפרשה

4

parashatshavua.com

29. למה המילה "ואשמם" נכתבה ללא יו"ד? (בעל הטורים א,יג)

30. מהם "שרי אלפים" מהם "שרי מאות" ומהם השוטרים? (רש"י א,טו)

31. כתוב בפס' "ואקח את ראשי שבטיכם אנשים חכמים וידעים" למה לא נזכר אנשים נבונים, כמו שאמר למעלה? (רש"י א,טו)

32. מה הפירוש "ואצוה את שפטיכם בעת ההיא"? (רש"י א,טז)

33. מה הפירוש "ואצוה את שפטיכם בעת ההיא"? (בעל הטורים א,טז)

34. מה נרמז בגימטריא של סופי התיבות של "ואצוה את שופטיכם בעת ההוא לאמר"? (בעל הטורים א,טז)

35. תפקידם של השרים "שָׁמַע בֵּין אֲחֵיהֶם וּשְׁפָטָתָם צֶדֶק בֵּין אִישׁ וּבֵין אָחִיו וּבֵין גֵּרֹ" . השלימו את הציווי לשופטים: לֹא _____ כְּקֶטֶן כְּגֹדֶל תִּשְׁמָעוֹן _____ אִישׁ " (א,יז)

36. מה הפירוש "כקטן כגדול תשמעון" (שני פירושים)? (רש"י א,יז)

37. מה הפירוש "לא תגורו מפני איש"? הבא שני פירושים. (רש"י א,יז)

38. כתוב בפס' "לא תגורו מפני איש כי המשפט לאלקים הוא", מהי ההדגשה "כי המשפט לאלקים הוא"? (רש"י א,יז)

39. למי מופנה הצווי "לא תכירו פנים במשפט" ומה פירושו של צווי זה? (רש"י א,יז)

40. מה הפירוש "כקטן כגדול תשמעון"? (בעל הטורים א,יז)

41. כתוב בפס' "ואצוה אתכם בעת ההוא לאמר את כל הדברים אשר תעשון" למי מופנה צווי זה? (בעל הטורים א,יח)

42. כתוב בפס' "ונלך את המדבר הגדול והנורא ההוא", למה קוראים בפס' למדבר "המדבר הגדול והנורא"? (רש"י א,יט)

תזכורת ל'חטא המרגלים' ועונשו (א, כב-מ)

1. משה ממשיך לספר על המסע לארץ ישראל. בפרשת שלח לך קראנו שהקב"ה ציווה את משה רבנו: "שְׁלַח לְךָ אֲנָשִׁים וַיֵּתְרוּ אֶת אֶרֶץ כְּנָעַן" ואילו כאן אנו רואים תמונה שונה. מי פונה אל מי כדי לשלוח מרגלים ומדוע? (א,כב)

2. מה פירוש המילה "ויחפרו"? (א,כב-כג)

המלמד

מתכוננים לפרשה

5

parashatshavua.com

3. מה הפירוש בדברי משה "וייטב בעיני הדבר"? (רש"י א, כג) _____
4. כתוב בפס' "ויקחו מפרי הארץ ויורדו אלינו" מה למדים מהמילים "ויורדו אלינו"? (רש"י א, כה) _____
5. כתוב בפס' "ויאמרו טובה הארץ" מי אמר כך? (רש"י א, כה) _____
6. במה מאשימים המרגלים את הקב"ה? השלימו " ה' אתנו הוציאנו מארץ מצרים ביד האמרי _____" (א, כז)
7. מה הפירוש "ותרגנו באהליכם"? (רש"י א, כז) _____
8. מה הפירוש "בשנאת ה' אותנו"? (רש"י א, כז) _____
9. משה רבנו הוכיח את בני ישראל על קבלת לשון הרע על ארץ ישראל. כיצד מתאר משה רבנו את השמירה של הקב"ה על עם ישראל במדבר? (א, לא) _____
10. נאמר על כלב בן יפנה "ולו אתן את הארץ אשר דרך בה" מהי הארץ אשר כלב דרך בה? (רש"י א, לו) _____
- בפרשת שלח לך כתוב: " וַתִּשָּׂא כָל הָעֵדָה וַיִּכְבּוּ הָעָם בַּלִּילָה הַהוּא (במדבר יד, א) אמר רבה אמר ר' יוחנן (אותו היום ערב) תשעה באב היה אמר להם הקב"ה אתם בכיתם בכיה של חנם ואני קובע לכם בכיה לדורות חרב הבית בראשונה (תענית כט).
11. מה היה עונשם של בני ישראל על חטא המרגלים: השלימו (א, לה): "אם _____ איש בָּאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה הַדֹּד הָרַע הַזֶּה אֶת _____ אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי..."
12. כתוב בפס' "גם בי התאנף ה' בגללכם", מה פירוש המילה "התאנף"? (רש"י א, לו) _____
13. למה מודגש בפס' "יהושע בן נון העומד לפניך ... הוא ינחלנה את ישראל"? (בעל הטורים א, לח) _____
14. מי יזכה לראות את הארץ? (א, לט) _____
15. המילה "יירשוק" נכתבה פעמיים בתנ"ך, היכן ומה לומדים מכך? (בעל הטורים א, לט) _____
16. מה הפירוש בפס' "פנו לכם וסעו המדברה"? (רש"י א, מ) _____
17. כתוב בפס' "ותענו ותאמרו אלי חטאנו לה' אנחנו נעלה ונלחמנו ... ותחגרו איש את כלי מלחמתו ותהינו לעלת ההרה" מה הפירוש "ותהינו"? (רש"י א, מא) _____
18. מה נרמז בדברי ה' "ויאמר ה' אלי אמר להם לא תעלו ולא תלחמו"? (רש"י א, מב) _____

יחטא המעפילים' ועונשו (א, מא-מו)

משה רבנו מזכיר את חטא המעפילים לאחר חטא המרגלים. עם ישראל רצה לכפר על החטא ולמנוע את העונש ולכן מחליטים לעלות בכח לארץ ישראל למרות אזהרת משה רבנו.

1. מי מכה את עם ישראל ולמה הדבר דומה? (א,מד)

2. איזו ברכה רמוזה במשל המכה של האמורי? (רש"י א,מד)

*** לאחר חטא המעפילים עם ישראל חוזר לשבת בקדש ברנע ***

מסעות הכיבושים של עם ישראל (ב, א – ג, יא)

משה רבנו עובר לתאר את מסעות עם ישראל מדרום לצפון ובחזרה.

1. מהו המקום הראשון שמגיעים אליו ומדוע הקב"ה אוסר לעם ישראל לכבוש את המקום? (ב,ד-ה)

2. כתוב בפס' "כי ירשה לעשו נתתי את הר שעיר". רש"י מפרש שהירשה הייתה מאברהם שקיבל ארצות של עשרה עמים. מי קיבל כל חלק? (רש"י ב,ה)

3. למה מוזכר כאן בעניין מעבר בארצו של עשו "כי ה' אלקיך ברכך בכל מעשה ידיך" וכו'? (רש"י ב,ז)

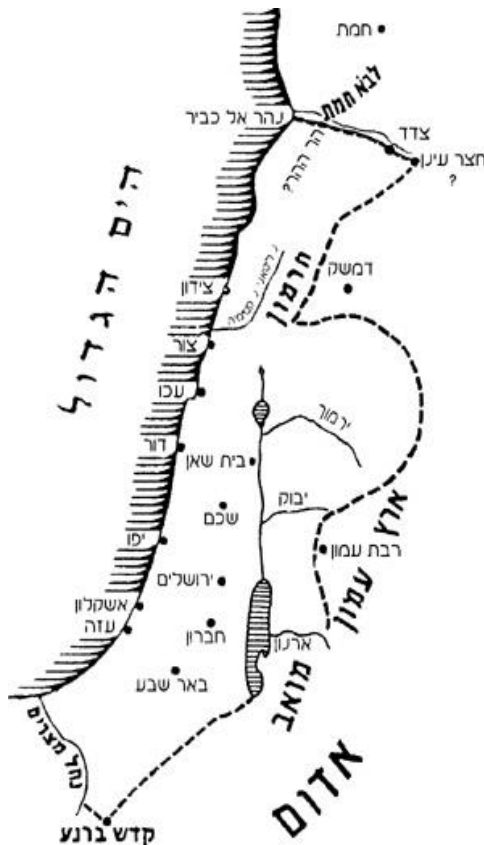
4. היעד הבא היה מדבר מואב. השלימו מה אומר הקב"ה למשה רבנו: "וַיֹּאמֶר ה' מִלְחָמָה... (ב,ט)

5. מדוע עם ישראל לא יזכה לארץ מואב בנחלה? (ב,ט)

6. מה הפירוש "רפאים יחשבו גם הם", במי מדובר ולמה נקראים בשם "רפאים"? (רש"י ב,יא)

7. כתוב בפס' "והמאבים יקראו להם אמים", על שם מה קראו אותם כך? (רש"י ב,יא)

8. כמה זמן נמשכו המסעות של בני ישראל מהציאה מקדש ברנע? מדוע זמן כ"ב ארוך? (ב,יד)

המלמד

מתכוננים לפרשה

7

parashatshavua.com

9. נאמר על דור המדבר "וגם יד ה' היתה בם להמם מקרב המחנה עד תמס" מדוע ה' עושה זאת? (רש"י ב,טו)

10. מה הכוונה בפס' במילים "אנשי המלחמה"? (רש"י ב,יז)

11. עם ישראל ממשיך במסע ומגיע לארץ בני עמון. מדוע הקב"ה מצווה לא להילחם בהם? (ב,יט)

12. כתוב בפס' "והעוים הישבים בחצרים עד עזה, כפתרים היצאים מכפתור השמידם וישבו תחתם" מי "העוים", ומדוע הפס' מציין ש"הכפתרים" השמידו אותם וישבו בארצם? (רש"י ב,כג)

13. את מי הקב"ה מצווה לכבוש? (ב,כד-כה)

14. כתוב בפס' "היום הזה אחל תת פחדך ויראתך על פני העמים תחת כל השמים אשר ישמעון שמעך" מה לומדים מפס' זה? (רש"י ב,כה)

15. כיצד עם ישראל מתגרה בסיחון מלך האמורי? מה מבקש ממנו? (ב,כז-כח)

16. כתוב בפס' "ואשלח מלאכים ממדבר קדמות אל סיחון מלך חשבון דברי שלום לאמר" למה נזכר שמשלח שליחים "ממדבר קדמות"? (רש"י ב,כו)

17. מדוע סיחון מסרב להצעתם של עם ישראל? מה המטרה של הקב"ה? (ב,ל)

18. כתוב בפס' לגבי סיחון "ויתנהו ה' אלקינו לפנינו ונך אותו ואת בנו" למה נכתב "בנו" ולא נכתב "בניו"? (רש"י ב,לג)

19. עם ישראל כובש את כל ארצו של סיחון ולא משאיר שריד. עם ישראל ממשיך במסעות. מי יוצא למלחמה מול עם ישראל? (ג,א)

20. כתוב בפס' "ונפץ ונעל דרך הבשן" למה נאמר כאן לשון "עלייה"? (רש"י ג,א)

21. למה ה' אומר למשה לגבי עוג מלך הבשן "אל תירא אתו" ובסיחון ה' לא אומר למשה "אל תירא אתו"? (רש"י ג,ב)

22. עם ישראל כובש את כל ממלכת עוג מלך הבשן. כמה ערים כבשו עם ישראל ומה היה מיוחד בהם? (ג,ד-ה)

23. מה הפירוש "ערי הפרזי"? (רש"י ג,ה)

24. כתוב בפס' "צידנים יקראו לחרמון שרין והאמרי יקראו לו שניר" למה הפס' מציין איך כל עם קרא לחרמון? (רש"י ג,ט)

המלמד

מתכוננים לפרשה

8

parashatshavua.com

25. כתוב בפס' שהאמרי קוראים לחרמון "שנר", מה הפירוש "שנר"? (רש"י ג,ט)
 26. התורה מציינת שעוג מלך הבשן נשאר מִיֵּתֶר הָרֶפָּאִים . מה הפירוש שעוג נשאר מ "יתר הרפאים"? (רש"י ג,יא)

27. מה היה גודל מיטתו שהיה תינוק? (אמה שווה בערך חצי מטר) ממה הייתה עשויה המיטה שתוכל להחזיק את עוג? (ג,יא)

ירושת עבר הירדן המזרחי (ג, יב-כ)

1. משה רבנו מזכיר את ירושת שבטי ראובן גד וחצי שבט מנשה מעבר לירדן. מה היה התנאי לירושתם בעבר הירדן המזרחי? (ג,יח-כ)

2. מה הפירוש "חלוצים תעברו לפני אחיכם"? (רש"י ג,יח)

ההבטחה לכיבוש הארץ (ג, כא-כב)

1. מה מבטיח משה רבנו את יהושע בן נון שמתמנה לכבוש את הארץ ולהנחיל אותה לעם ישראל? (ג,כא)

2. מה הציווי על עם ישראל? (ג,כב)

תפזורת לפרשה

מחסן מילים:

דְּבָרִים, יָם הַמֶּלַח,
 דְּלִתִּים וּבְרִיחַ , דִּי
 זָהָב, שְׂרִין, עָרֵעַר,
 עָרֶשׁ בְּרָזֶל , קָדָשׁ
 בְּרִנֵּעַ, שְׁנִיר, תִּפָּל,
 אִיכָה אֲשָׁא, לֹא
 תְּגוּרוּ, כְּנָרֶת, עֲלֵה
 רֶשֶׁת, וַתִּרְגְּנוּ ,
 הָאֲמִים, נָחַל זָרָד,
 אֶרֶץ רֶפָּאִים, יְהִצֵּה

ק	ל	א	ת	ג	ו	ר	ו	נ	א
ד	ב	ר	י	מ	ה	מ	ח	ח	ר
ש	ל	ע	ר	ש	ב	ר	ז	ל	צ
ב	ש	ת	פ	ל	ח	ו	ט	ז	ר
ר	ו	ר	י	נ	ש	ק	י	ר	פ
נ	ת	ד	ג	מ	ר	כ	ע	ד	א
ע	ר	ע	ר	י	י	ה	צ	ה	י
ל	ג	ע	ר	מ	נ	ב	ד	ש	מ
ה	נ	נ	כ	א	כ	נ	ר	ת	ס
ר	ו	צ	ה	ה	ב	ה	ז	י	ד
ש	א	י	כ	ה	א	ש	א	ב	ח

הגיליון לע"נ מזל בת רוחמה

תורתך שעשועי

9

א"ת רש"י לפרשת השבוע

רש"י

מאת הרב עדי איצקוביץ

א' ד'	הוא הכה את הרפאים	א
א' י"ב	כיצד כינו בני ישראל את משה?	ב
א' י"ז	אל תושיב דיין בגלל שהוא ...	ג
א' ג'	הוכיח את בנו סמוך למיתה?	ד
א' א'	מה היו אומרים אלו שלא שמעו את התוכחה?	ה
ג' י"ח	באיזה פסוק נזכר שהיו בני גד גבורים?	ו
א' כ"ב	מי מכבד את הראשים?	ז
א' כ"ג	מה לוקח האדם מחברו במשל?	ח
א' י"ב	תכונה של עם ישראל	ט
א' ח'	הוא כדאי לעצמו	י
א' ט"ז	האחים רבים כיצד לחלק אותם	כ
ב' ה'	קיבל שכר על שתיקתו	ל
א' מ"ד	מה קורה לדבורה כשהיא מכה?	מ
א' י"ג	הוא דומה לשולחני תגר	נ
א' ג'	מתי הוכיח יעקב את בניו?	ס
א' י"ט	היו בגודל קשתות	ע
ג' ד'	מי הרג את פקחיה בן מנחם?	פ
ב' ט'	בשכר מה זכו בני עמון שלא יתגרו בהם בני ישראל?	צ
א' ב'	בני ישראל היו שם שלשים יום	ק
ב' ל"א	תחתיהם נמצא שר של אמוריים	ר
א' ז'	הדבק בו וישתחוו לך	ש
א' א'	אין מקום כזה	ת